

REDACTIA

Drák Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL

Pe un an ... 20 cor.
Pe jumătate an ... 10
Pe 1 lună ... 2nril de Duminecă pe an 4
coroane.Pentru România și America
10 coroane.Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

ADMINISTRAȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un șir garmond: primă
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oraș și comitat 508

TRIBUNA

Cine sunt agitatorii ?

De Iunius.

Incă o vorbire la dosar! Incă vre-o câteva cuvinte. Le cunoașteți de mult. Se poate un discurs fără de ele? Fraze, fraze, fraze, sfiorătoare, bombastice, amenințătoare. — Lupul și mielul — »Imi tulburi apa, mielule!«

O, suntem învățați cu d'alde astea.

De mult am trecut peste timpul când luam în serios vorbele astea!

Vă puteți închipui o gazetă ungurească fără de injurături la adresa noastră?

Nu există număr, pagină, rînd unguresc fără inzulte pe seama »valahilor«. Vă puteți închipui o vorbire fără de fotografia fidelă a sufletului oratorului ungur: înverșunarea față de tot ce este românesc?

Mai zilele trecute anunță un avocat din Ilia, un avocat ungur, care trăiește din banii agonisiți cu greutate de neamul nostru: Imi trebuie un practicant în cancelaria advocațională. Să știe perfect românește — numai să nu fie român.

O, Româniiăștia sunt paria societății! Românii sunt vrednici de dispreț. Banii lor — altă socoteală.

Cetiți rapoartele din dieta țării. Din dieta țării noastre, ridicată cu atâta pompă, cu atâta dispreț față de sărăcia noastră pe malul Dunării, și din banii și din sudoarea frunții noastre. Ascultați cu ce vorbe grațioase îi întimpină pe deputații nostri, băgați de seamă privirile, cari îi urmăresc și ascultați cum vă răsună în urechi ca un ful-

ger acel »oláh! oláh!« plin de dispreț, de greață nebună față de noi.

Și gândiți-vă! Nu trăim în Camciatca, nu trăim în Azia, nu trăim la canibali, trăim în mult cinstita țară ungurească, în țara unde dăm și noi contribuție cu sânge și cu bani — răi, le cunoaștem noi bine astea! — trăim și ne apărăm drepturile în casa unde ar trebui să ne asculte durerile, căci așa e creștinește și omenește.

O, acel »oláh« ne răsună mult, mult timp în inimile noastre — domnilor deputați. Acel »mars ki, büdös oláh!« l'am cetit copiilor nostri și ochii lor ne-au privit țintă și ne-au înțeles durerea noastră.

Și acum din nou un discurs. Acum mai cu forfoi! Toate jurnalele mari din lumea întreagă au telegrame de câteva schioape. S'a îngrijit prea cinstita oblăduire de a trimite din vistieria țării și asta! Discursul de apărare al dlui Andrássy.

Ne freacă cu ouă și cu oțet. E groaznic! Tună și fulgeră. Cetiți numai vorbirea.

»Nu-i putem maghiariză, nici nu vrem să-i maghiarizăm«. Aferim. »Neue Freie Presse« aplaudă, aduce de mărturie pe Deák, pe Andrássy, »Pester Lloyd« vorbește despre o vorbire clasică-europeană, zuluții tuturor se rostogolesc în jos cu mai mult șic, conștii de importanța lor. Și aplaudă toți din toate puterile: Vezi asta-i declarație, vezi asta-i politică pe față!

Și iau cartea neamului meu în mână. Răsfoiesc pagină de pagină. Și fiecare pagină îmi stă mărturie de persecuțiile îndurate, de lupta îndârjită în contra căpeteniilor noastre, de batjocorirea a ce avem mai scump.

Paginile neamului meu înnoată în sânge, sunt pline de oftările nesfârșite...

Tăceți, domnul Andrássy spune în lumea mare, că nu vrea să ne maghiarizeze. Și n'a vrut nici odată — o spune doar el, domnul ministru, de pe scaunul îmbrăcat în catifea!

Dar Domnul ministru a mai spus încă ceva. A făcut deosebire între poporul nostru și între »agitatori.«

»Oláh agitátor!« Nu vi-se scoală păru'n cap la auzul acestor două cuvinte? »Oláh agitátor« e o specie de oameni fără de suflet. Să o știți. Oameniiăștia trăiesc de pe spinarea poporului credul, ca »baronii«. (Ve-deți nici chiar cuvântul de baron nu-l avem în limba noastră!) Beau și mănâncă ziua întreagă și strigă în parlament și țipă prin gazetele »valahe« câte verzi și uscate. Și în țeara asta e Canaanul lor. Doar din când în când de-i mai pune în »respect« Dl Jancsó Benedek cu articolele din »Politikai hullámok« — altfel trăiesc ca 'n țara lui Pap János. Și în potriua acestora va porni Domnul ministru lupta cu toată asprimea.

»Brava! Brava!« aplaudă »frenetic« toată escorta parlamentului 48-ist.

Și până când telegramele, cari reproduc rapoartele chilometrice ale Domnului ministru străbat lumea să astupe gurile, cari vorbesc de rău sistemul de guvernare, câțiva dintre »agitatori« se pregătesc de drum. Unde? La Vaș și la Seghedin. Nu cunoașteți D-Voastră locurile astea? Nu ați trecut nici când pe lângă casele închise cu zăbrele pe la ferestrii, cu pandurul înaintea porții, cu odăile pline de omoritori ordinari, ucigași de mamă și de surori, hoți cu

FOIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

ELEONORA DUSE.

— Convorbiri despre teatru. —

De Horia Petra-Petrescu.

Mi-am cumpărat un portret al ei. În rolul »Monna Vannei«. Talarul îi stă legat ușor pe umeri, gâtul gol se profilează bine în întunerecul din fond. Capul — o splendoare: păr mare, negru, bogat, frizat fără de multă grije, o frunte largă, bombată, nește ochi dureroși arcuiți de sprâncene înmuiate în »moll«, un nas regulat, pușintel cărn, gură cu buzele frământate de un suris amar — și totuși plin de duloșie, o bărbie nobilă, resignată. Căutătura ochilor astora te urmează pretutindeni de ai văzut-o vre-odată. În capul acesta plin de înțelepciune a încolțit durerea și miia și îngingășia și toate visurile unei femei iubitoare. Gura — gura aceasta știe să rostească cuvintele ca un torent, ca o furtună fără de zăgazuri, ca să revină mai apoi, să scoată cuvintele catifelate, pline de primăvară liniștită, cuvintele dulci ale dulcei, dumnezeiești limbii italiene.

Este Eleonora Duse — cea mai mare artistă

dramatică în viață. De obicei superlativele sunt triviale și ridicole. Aici se potrivește numai un superlativ.

De sigur își aduce ori cine dintre noi aminte de Eleonora Duse dacă a văzut-o odată. Se simte fericit dacă a găsit un bilet de cu vreme la cassă.

Acum doi ani și anul trecut urmăream repertoriul teatral din Viena pas de pas. Dacă ceteam: peste 3 săptămâni va jucă — va gastă — Eleonora Duse, alergam imediat la cassa teatrului »an der Wien«. Ahea puteam răzbi. Pe la douăsprezece, la prânz, nu mai găseai nici un locșor pentru întreagă seria de reprezentații date de Duse. Mai era un mijloc — nu-i vorbă — dar îți venea întreit de scump. Samsarii de bilete cumpărau biletele cu toptanul, apoi se așezau înaintea teatrului și te îmbiau cu ele cerându-ți prețuri oribile. Oameniiăștia făceau averi frumoșele cu negoțul lor. Și de câte ori n'am fost avizat la ei!

De aceea mă îngrijam, după cum spun, mai de vreme. În sfârșit, după o așteptare îndelungată, soseau săriile de reprezentație. Lumea nebună. Întreagă colonia italiană de față — cu consulul în frunte, cu deputații italieni din Reichsrath, cu studenții entuziaști.

De îndată ce apare pe scenă, publicul sta cu răsuflarea reținută. Statura ca o veneră antică. De se întâmpla să joace în »Magda« (piesa ei favorită, ca și la Agata noastră) se contopește în rolul ei. De câteori strigă acel »Afară!« al Magdei — cu o nuansare mai domoală decât a Bărsesții, dar plină de nervi — de atâtea ori izbucnește în plâns șgomotos, nebun, când cade la picioarele părintelui ei — un plâns eșit din adâncul sufletului, adevărat — precum adevărată este întreagă arta ei.

De joacă în »Dama cu Camelii« pe Margherita Gauthier cu întreagă scara sentimentelor curtezanei, când — în actul ultim — revine pentru un moment și întâlnindu-se pentru ultima oră cu Armand îl strânge în brațele ei cu acel răs fericit, îngeresc și cu expansiunea cea mai eterică murmură: Io t'amo, mio Armando! io t'amo! atunci sala întreagă e cuprinsă de lacrimi adevărate, bărbați, femei nu se sfiesc, lacrimăază — ce face femeia aceasta cu inima omenească e supraomenească.

Al ei e meritul principal, că piesele lui Ibsen se țin pe scenă și au atâția partizani. În Hedda Gabler și Nora și Rebecca West (Rormersholm) și-a pus ea tot sufletul. Motivările ei, jocul ei

Pentru castele, vile, sanatoare, spitale, hotel, fabrici, laboratoare, gări, casarme, biserici, școale, comune și orașe mici, cea mai ieftină iluminare e ceea-ce se poate face cu gazul Benoid. Flacăra ce corăspunde la 50 lumini costă pe oră numai 1-6 filleri.

Telefon 561.

Telefon 561.

Magyar Benoid-gáz
hészvényiársaság.

Arad, Pécskai ut 13|14.

Fără acitelin! Ori ce primejdie eschisă! Cea mai simplă manuară! Epistole de recunoștință din patrie și străinătate. Patente din patrie și străinătate. Nenumărate premieri. Cei interesați primesc deslușiri detaliate. Prospect gratuit, fără nici un contract.

banii orfanilor pe conștiință? Vedeți, aici se duc »agitatorii« — părintele Domșa din Blaj și Juriga din slovacime și încă — alți zeci și zeci de »agitatori«.

Dar v-ați greșit amarnic, domnule ministru. Nu sunt numai atâți »agitatori«. Încă multe — multe sute și mii și milioane! Înțelegeți, milioane de oameni. Ar trebui să faceți o temniță mare cât peste jumătate țeara ungurească și să puneți în trânsa pe toți »valahii« ăștia și pe toți frații noștri de sentimente. Vă lipsește arhitectul pentru așa — ceva? Ei vezi asta-i greu. Dar ce nu poate un guvern ca al D-Voastră?

»Agitatori.«! Toți suntem »agitatori«, da ă agitatori însemnează a-ți iubi neamul și legea lăsată de moși — strămoși.

Agitatori! Atâtea milioane de agitatori! nu v-ați dat nici când seamă să pipăiți pulzul cum trebuie, domnilor, cari sunteți puși la cârma vasului, care se clatină rău — rău de tot. V-ați îmbrăcat în piele de leopard, v-ați pus calpacul pe cap și ceaprazurile de uniforma pistriță v-au prins mintea în rociul lor.

Cum vorbitorii noștri din parlament nu sunt reprezentanții noștri? Vă înșelați, să fie cu iertare dle ministru.

De nu vă ve-ți împăca cu ei, nici cu noi nu ve-ți face ispravă. Sunt sânge din sângele nostru, carne din carnea noastră, os din osul nostru. Știm noi ce zicem — sunt icoana fidelă a sufletului nostru. Ascultați-le plânsorile, căci sunt plânsorile noastre. Nu vrem să fim las de Kassandră. Dați-ne mijlocul să nu îndeplinim acest rol. Ar fi groaznic și pentru noi și pentru D-Voastră.

Una știm: Cu noi este adevărul și dreptatea. Cine luptă contra acestora, luptă contra firii omenești.

Nu vreți să ne maghiarizați?

Credat iudeus Appela!

Dar nu puteți! Asta vă mânâncă. Și asta vă roade la inimă.

Hamlet dă unui curtean, care-l urmărește mereu, un fluier. Ii zice: »Cântă«.

Când acesta-i spune, că nu știe să scoată

nici un singur ton, Hamlet isbucnește: »Voi voiți să cântați cu mine, vă faceți ca și când pricepeți cum să mă prindeți în mână: voiți să străbateți cu puterea în inima mea, voiți să mă cercați dela tonul cel mai adânc până la înălțimea cea mai mare a glasului meu: în instrumentul acesta mic însă se află atâta muzică, un glas strălucit și totuși nu-l puteți face să cânte. Ce D-zeu, credeți că puteți să cântați cu mine mai ușor decât dintr'un instrument?«

Și, Domnule ministru, Hamlet e o singură persoană — noi? noi suntem atâtea milioane...

Ce D-zeu!?

»Credeți că ve-ți putea cânta cu noi mai ușor decât dintr'un instrument?!«

România și Grecia. În unele cercuri diplomatice din Roma se vorbește, că regele Italiei va fi ales arbitru pentru aplanarea conflictului dintre România și Grecia.

Afacerea deputatului Maniu.

Budapesta, 3 Dec.

— Ședința de Luni a camerei. —

Înainte de ședința deputatul român Dr. Iuliu Maniu anunță președintelui, că dorește să vorbească înainte de a se intra în ordinea zilei. Președintele întâiu refuză, dar după o discuție mai îndelungată îi admite dorința.

Președintele: deschide ședința la orele 10 și jum.

Dr. Iuliu Maniu: În ședința trecută dl președinte mi-a refuzat cuvântul într'o chestie personală. Procedul acesta nu a fost numai contrar regulamentului, ci este în contradicție cu ori-ce tradiție parlamentară. Libertatea cuvântului a fost jignită. Ori de câte ori un partid este atacat prin vreun orator care întrebunțează termeni, ce pot coborî valoarea și demnitatea partidului, totdeauna se acordă cuvântul unui orator din acel partid ca să răspundă. Avem cazuri de precedentă în privința aceasta. Mai dăunăzi *Molnár Iános* și *Rakovszky István*

au primit incuviințarea de a vorbi pentru a apăra partidul catolic (popular). Acum patru zile deputatului național Milan Hodza i-s'a acordat cuvântul pentru a respinge unele atacuri. Președintele a acordat totdeauna în cazuri de acestea cuvântul. Mă simt adânc jignit pentru-că această regulă nu a fost păzită față cu mine.

Aceasta tocmai atunci când ministru de justiție *Polónyi Géza* a adus partidului național unele acuze nemai pomenite. Am comunicat dlui președinte încă pe când dl ministru *Polónyi* vorbea, că cere cuvântul în chestiune personală, iar dacă mi-să va refuza cuvântul, i-am comunicat că voi cere camerei permisiunea de-a vorbi. Nu mi-s'a admis nici una nici alta, ba pe de-asupra mai mulți deputați au ridicat pumnii ca să mă izbească. Și totuși dl ministru *Polónyi* a atacat partidul nostru și pe mai mulți membri ai lui (Oratorul citează discursul lui *Polónyi* dovedind aceasta).

Președintele: Vă rog să nu polemizați cu dl ministru al justiției, căci nu aveți cuvântul pentru aceasta.

Dr. Iuliu Maniu: Regret, că nu pot vorbi. Cer permisiunea camerei pentru a putea răspunde dlui ministru *Polónyi*.

Voci: Nu țî-l dăm! Țî-l dăm!

Hédervári Lehel: Trebuie să-i-l acordăm.

Somogyi Aladár: Nu-l putem desminti pe președintele!

Președintele: pune rugarea deputatului Maniu la vot. Camera admite cu mare majoritate. *Contra* votează însuși *Návay*, vice-președintele care în ședința trecută refuzase deputatului Maniu cuvântul, apoi *Rakovszky*, *Somogyi* și alți patru deputați clericali.

Dr. Iuliu Maniu: Dl ministru al justiției ne-a acuzat că ceia-ce unește pe diferitele naționalități nu-i dragostea, ci ura împotriva ungușilor. Resping învinuirea aceasta ca neîntemeiată. Pe noi ne călăuzește iubirea de adevăr și de patrie (Mare sgomot. **Voci:** Nu minti! Lasă că vedem noi cum ne iubiți!) Supt guvernul lui *Fejérvary* s'au pornit o grămadă de procese pe cuvânt,

original e interpretat de întreagă critica europeană, precum se comentează o operă literară clasică, precum se comentează jocul lui *Kaintz* sau a lui *Ermette Novelli*, cei mai mari actori — bărbați ai timpului nostru.

Asupra jocului mânilor ei s'au scris deja cărți întregi. Scriitorul italian d'Annunzio a publicat o dramă: »*Gioconda*«, dedicând-o mânilor celor albe ale Eleonorei Duse. De fapt, e merită cinstea aceasta. Priviți-le cu atențiune, observați arcurile pe cari le descrie, gingășia, eleganța lor. Fiecare deget par'că reoglindește starea sufletească a eroinei. Degetele acestea își au limba lor proprie. Băgați de seamă cum se framântă în piesa lui Renau, »*l'abessa de Jouarre*«, în închisoare, cum se deschid cu frenezie în scena de dragoste — pătimase, cum se resignează în momentele ultime, când artista exclamă: »*Vivré!*« »*voiu trăi*«. Și vedeți cum joacă degetele astea și mâinile amândouă în comedia lui Goldoni — autorul, pe care-l cunoașteți din »*Slugă la doi stăpâni*«, — în »*La locandiera*«. (birtășița) Aici birtășița, femeie fină, plină de veselie și viață, e sburdalnică și vorbăreată, minune mare. O, mâinile vorbesc aici foarte elocuent, în dreapta, în stânga, se sprijinesc în șold, fac semne prin aier, vesele, răsfățate, de porumbiță îndrăgostită.

Ce a ținut publicul mai mult în mrejele sale e întreagă înfățișarea și jocul ei. Nimic tradițional, nimic ce se ținca strâns de regulile trecutului.

Asta era și este în mare parte greșeala actorilor, cari ies din conservatoarele din Paris și din celelalte orașe dădătoare de direcție într'ale teatrului: Se țin morțiș de regulile învățate dela profesorii lor. Duse a rupt-o cu trecutul. Pe scenă e femeia, pe care o reprezintă, în carne și

în oase, fără să-ți amintească gestul și expresia feței cutărui sau cutărui profesor de declamație. Totul e natural și naturalul pe scenă — e arta.

Nu vor strica câteva amănunte din viața ei. E născută în 1859 în *Vigevano*, orașel în provincia italiană Pavia. Deja de copilă mică ajunge pe scenă, câștigând mare popularitate. În 1880 este cea mai iubită artistă dramatică a Italiei. Joacă mai mult în drame sociale, (*Sardou* și *Dumas*) pe femeile nervoase, motivează escelent tranziția în afectele sufletului femeiesc. Cu »*Locandiera*« lui *Carlo Goldoni* cultivă și drama veselă.

Debutază odată în Petersburg. De aici se începe cariera ei cu renume european. Critica germană o descoperă și-i dă atenție deosebită. În 1892 vine pentru prima oară în Viena, apoi în Berlin, unde are succese strălucite în »*Dama cu camelii*«, »*Fedora*«, »*Nora*«, »*Odetta*«, »*Nevasta lui Claudiu*«, »*Magda*«, »*Santuzza*« din »*Cavalleria Rusticana*«, »*Cleopatra*«, »*La Locandiera*«, »*Francillon*« și »*Cyprienne*« — piese (cele mai multe) cari n'au valoare mare literară, dar cărora ea știe să le dea viață prin felul ei de interpretare.

Sarah Bernhardt simțise de mult pe rivala în persoana Eleonorei Duse și — ca să preîntîmpine desastrul — o invită ea însăși să joace în Paris, chiar în teatrul ei. Francezii, văzându-o jucând, sunt extaziați. Întreagă critica franceză recunoaște marile ei calități. Recensentul teatral, *Francisc Sarcey* face propagandă pentru o reprezentare dată de Duse numai pe seama actorilor din Franța. Spesele se acoper în câteva zile din vânzarea a 120 de bilete aristocrației Parisului — cu prețuri ridicate. Toți actorii din pro-

vincie prefind să aziste la reprezentație — vre-o 6000 de petiționari. Firește, nu pot fi toți mulțumiți. Duse joacă — splendid.

O oră întreagă după ultimul act și aplauzele nu mai încetează. Aici aplaudau artiștii adevărata artă — spre care tindeau ei, — ca spre un ideal neajuns încă de nimeni.

Acum trei săptămâni am văzut-o din nou. N'am auzit nici când atâtea aplauze la publicul vienez. Oamenii ăștia n'au sângele sudic în vine — nu sunt atât de spontani. Și totuși — arta Eleonorei Duse i-a luat pe nesimțite, i-a fermecat. Fremăta sala — o sală archiplină, cu pază polițienească să nu se lase prea mulți înăuntru. După ultima scenă — era reprezentația de adio — au început aplauzele. Din staluri, din galerii, din balcoane, spontau, sgomotos, ostentativ. De cinci — de zece — de cincisprezece ori. Cortina se lăsa și se ridica.

O ploaie de flori pe scenă. Damele din balcoane aruncau cu amândouă mâinile, fluturau cu batistele, cu evantaiuri. Ea stetea dreaptă, cu ochii plini de lacrimi, cu privirea cuminte, îndurerată, cu mâinile ei albe — poemele vii — pe piept. Deasupra capului ei se lăsară două ghiriande de flori naturale, mari, pompoase, cu inscripția:

Alla sublime
All, unica,

(Sublimei, unicei...)

Și cortina se lăsa, se ridica. Eleonora Duse nu mai știa cum se mulțamească, gesturile trădau, s'a retras ca o rândunică tulburată din culcușul ei, în timp ce aplauzele răsunau sgomotos, entuziaste, frenetice, »marii, sublimei« artiste.

Lipsca, Noemvrie 1906.

că românii ar plănui o mare revoluție împotriva ungarilor. Pentru aceasta a zis deputatul Vlad, că justiția este pusă în slujba politicii. Procesele acestea le pornise Kristóffy pentru a face să se creadă că în mai multe comitate românești să pregătește o răzmiriță.

Voci: Ce fel de comitate românești? Ce fel de obrăznicie-i asta? Te-a luat gura pe dinainte!

Ți-ai dat arama pe față.

Președintele: Vă fac atent, că dacă veți întrebuința astfel de termeni, vă retrag cuvântul.

Dr. Iuliu Maniu: Nu știu mult la acest termen.

Președintele: Nici nu vă permit. Dacă veți ține la el, vă retrag cuvântul (Aplauze).

Dr. Iuliu Maniu: Cerem curățenia moravurilor publice, mai ales, că chestiunea națională este exploatată de mulți ariviști politici ca mijloc de înălțare personală. Respinge acușările lui Polónyi.

Návay Lajos care a fost dezmințit într'un mod atât de flagrant de Cameră, încât ar trebui să-și dea demisiunea, se scuză că nu a acordat cuvântul deputatului Maniu, având în vedere marea agitație a Camerii.

Ministrul-președinte **Wekerle** spune, că regulamentul nu a fost violat. Deputatul Vlad încă a aruncat guvernului unele atacuri cari ating reputația morală a guvernului. Dacă ne atăcați într'un chip atât de necioplit, nu vă mirați că nu vă tratăm cu mâna înmănușată. Este bine, că ne arătați atâta dragoste. Dar și în natură există unele dobitoace cari prin dragoste își sugrumă copiii. Decât așa dragoste, mai bine vă cerem respect și stimă. (Aplauze). Nu-i adevărat, că guvernul a scormit o știre despre o revoluție românească. (*Voci de pe băncile naționale:* Nu D-voastră, ci Kristóffy). Nu mă privesc faptele lui Kristóffy și Fejérvary.

Dr. Iuliu Maniu: Nu am acuzat pe actualul guvern, că ne calomniază ci pe cel trecut. Acesta voia să stârnească turburări pentru a le putea înăbuși în sânge. Ne vom mulțami dacă ne veți arăta aceiaș dragoste pe care vi-o arătăm noi (*Sgomot Voci.* Vă iubim în tocmai cum ne iubiți voi.)

În continuarea discuției asupra bugetului ministerului de comerț

Beniczky Ödön cere învoirea camerei de-a vorbi într'o afacere urgentă. La Rosenberg, unde acuma se desbete procesul lui Hlinka, deputatul Juriga, osândit pentru agitație la 2 ani închisoare, desfășură o mare agitație împotriva ungarilor. Cere ca ministrul să dispue arestarea lui Juriga ca prins în flagrant delict de agitație.

Notez că deputatul Juriga a stat numai două zile la Rosenberg, unde nu a fost în atingere cu poporul și că a părăsit Rosenbergul încă de Vineri seara. Deci toată acuza lui Beniczky a fost o minciună.

Mai vorbesc **Kossuth, Thoroczkay**, și alții.

Sedința se închide la orele 2.

„Stat național și instrucțiune poporală“.

IV.

Nu ne trece nici prin minte să tragem la îndoială drepturile înscrise în lege a limbii maghiare ori, cum o face aceasta dl Halász, să agităm împotriva dispozițiilor legii, ca acelea să se șteargă. Dar este o datorie față de noi însine să-i strigăm guvernului: *să respecte legea!* Aceasta nu poate fi acum explicată, legea a fost explicată atunci când s'a adus. Poftescă să o ezece în spiritul acela. Și fiindcă dintre Români, numai puțini au drept de vot, *pretindem și pe aceasta cale dela guvern, să-și fie jurământul, să respecte legea, care ne asigură dreptul liberei exercitări ai limbii noastre atât în școală cât și în administrație.* Și cu mâni sacrilege nimeni nu s'atingă de aceste drepturi pentru că nimeni n'are dreptul să turbure pacea și buna înfălegerea între cetățeni.

Greșala cea mai mare a politicii guvernului este că a proclamat drept scop de stat, ceea ce este cel mult dorința unei minorități a cetățenilor. Acest scop, ca să ne folosim de expresiile dlui Halász, este ca pe acest teritor să fie o națiune maghiară, unitară în limbă și sentimente. Dar poate oare o gândire atât de absurdă să fie scopul unei țări cu atâtea naționalități. Numărul sufletelor în Ungaria după statistica oficială a fost în 1900, numai în patria mamă (cu excepția Croato-Slavoniei deci) 16 milioane 838 mii 255. Dintre aceștia de naționalitate maghiară au fost afirmativ 8 milioane 651 mii 520 suflete (51.04%), iar nemaghiarii 8 milioane 186 mii 735 (48.6%). Nemaghiarii sunt: Români, Germani, Slovaci, Sârbi, Croați, Ruteni etc. Unde deci locuitorii sunt într'un număr așa de mare de alte naționalități, se poate oare ca acolo să se declare astfel drept ținte, probleme de stat, fără ca prin aceasta interesele multămii să nu sufere violare? Mai ales dacă vom lua în considerare, că unele ținuturi ale țării sunt populate aproape exclusiv de naționalități, cari formează un compact întreg, poate fi acolo speranță, ca fără abrutizări naționalitățile să abdice la naționalitatea lor, la limba lor, ca să și-o schimbe cu altă limbă, pentru ca în chipul acesta să facă posibilă unitatea și de limbă a țării? Nici vorbă. Cu o astfel de politică, guvernul poate ajunge cel mult atâta, că ne împedecă pe noi a ne câștiga bazele pentru cultivarea limbii noastre în școli. Dar fiindcă vedem că acest scop, aceasta țintă este falsă — pentru că nu poate fi țintă de stat — e clar, că nu pot fi juste, legale și în interesul cetățenilor nici teoriile și mijloacele propagate de Halász. Dar nici succes nu pot avea, pentru că este absurd să nu-ți închipui, că acțiunea va provoca reacțiunea.

La aceasta poate să fie un eventual răspuns, că dacă aceste ș'asa n'ajung la țintă, atunci de ce nu ne împăcăm cu ele?

D'aceia, pentru că tendințele acestea sunt păgubitoare pentru noi, menite să ne îngreuneze starea în lupta grea a vieții. Ne împedecă în cultură și neputând ține pas cu concetățenii nostri maghiari nu putem concura cu dânșii în lupta de toate zilele a vieții. Ei sprijiniți de aceasta politică a guvernului, sunt favorizați, iar noi retardați. Și după ce noi în chipul acesta vom ține totdeauna cu ardoare la limba noastră, într'altel și fiindcă aceasta este pentru noi mai frumoasă, mai dulce, pentru că am moștenit-o dela părinții și străbunii nostri, o astfel de politică ar produce numai zizanie, ură și dușmănie, care ar mistui zadarnic puterile cetățenilor. Iar noi dorim sincer pacea, pentru că patria numai așa poate fi tare și fericită.

Este deci o convingere a noastră firmă, că a introduce în felul acesta politica în școală și

a o pune aceasta în serviciul unei astfel de ținte, este o idee foarte, foarte nenorocită. În toată lumea școala elementară poporală are un singur scop: a răspândi cultura generală; în Ungaria guvernul vrea să-i mai adauge și un scop politic: ca să prefacă popoarele țării de o limbă. Că în ce chip crede guvernul a putea împăca această politică cu art. de lege 38 § 58 din 1868 care zice cuvânt de cuvânt: »Fiecare elev să-și primească instrucția în limba-i maternă, întrucât aceasta limbă este una dintre cele usuate în comună«. Simplu așa, că dl ministru de culte calcă în picioare legea, nu o ia nici în seamă și urmându-și ținta amintită mai sus, și în comune curat românești înființează școli nu românești ci ungurești. D'aceia-și poate propaga dl Halász, șeful secției instrucției populare, planurile sale nebune. Noi însă facem atent și pe guvern, să nu alunece pe aceasta pantă, pentru că nici odată nu se poate ști ce aduce ziua de mâne. Și invocăm în aceeași vreme în memorie ceea ce a zis Deák Ferencz, că ceea ce ne răpește azi forța, ne va da-o nouă înapoi vremea — pentru că noi nici odată nu vom renunța la drepturile noastre!

Cel ce fixează astfel de ținte politice școlii populare ca Halász, acela firește, nici nu poate ajunge la alte concluzii ca Halász ș. a. la extirparea școlilor elementare nemaghiare. Scopul acesta însă pentru noi este nu numai insultător, ci și nedrept și ilegal. Aceasta politică culturală stă în flagrantă contradicție cu legea despre instrucția poporală. Și după ce Halász se provoacă mereu la discursurile lui Apponyi, lingușindu-l, trebuie să presupunem, că și Apponyi aprobă aceste agitațiuni împotriva legilor.

Nu este chemarea noastră, a arăta pe baze pedagogice, cât de daunătoare este pentru cultura și dezvoltarea atitudinilor intelectuale a copilului dacă el trebuie să-și primească întâia sa educație școlară, într'o limbă străină. Datoria de a lumina în privința aceasta poporul român este a pedagogilor români. Învățătorii români încă o pot ilustra aceasta cu exemple luate din praxă.

Deschiderea sesiunii parlamentare.

— Corespondență particulară. —

București, 15/28 Nov. 1906.

Anul acesta al jubileului, al bucuriilor, al răsplătirilor, și al petrecerii, prilejite toate de aniversarea unei munci vrednice și obositoare de 40 de ani, pare a fi un an de pace, de armistițiu: și în politică. Adversarii loiali și învingătorii cuminiți înțeleg deopotrivă, cât e de urgent, să tulburi serbătoarea.

Nici că putea un suflet senin, să-și îndrepte toată puterea asupra faptelor pătimășă, în acest an de serbare al întreg neamului românesc. Expoziția, tot ce a produs ea, sunt de sigur pricina acestei situații liniștite, în mare parte.

Tot pentru acestea motive, din cest prilej, lu mea, care nu e informată de înainte, se aștepta la un eveniment oarecare, legat de data asta. Era așteptarea dorințelor firești, de a ști eternizate momentele bogate ale acestui an, prin o instituție, o hotărâre, o lege, ce să-și reverse bună-tățile ei asupra întregii țări, asupra chiar a întregului neam, și astfel să 'ndemne la bucurie, la iubilar, pe toți.

Des-de-dimineață se slujise sfânta liturgie, cu puțină lume, neoficioasă, așa că la orele 11, pe când se fixase începerea ceremoniilor oficioase, avea să se sevrșească o scurtă rugăciune, pentru ajutorul ceresc. Pe coasta dinspre Dimbovița a dealului Mitropoliei — trăsuri pompoase, ici colea și câte un automobil, aleargă zorind, pe sub poarta de cetate în curtea largă a mănăstirii. În ele, persoane cu înfășeri severe, purtând, pe haina neagră, aproape câte o medalie sau mai multe, cruci și stele modeste atârinate la piept, stele mai mari încinse la grumaz, și bande

Înainte de dejun, dacă beai un jumătate de pocal de apă amară

Igmándi

alui **Schmidthauer**,

stomacul neregulat îl aduce în ordine în decurs de 2—3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac intestine, și de sânge tot așa contra îngrășării contra naturii respirării grele, galbenare, umflarea ficatului și fierei, diabetă, vină de aur, podagră, reumă și multe boale interne Comandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmaclst în Komárom. Se capătă în fie-care farmacie mai bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei sticle mici 30 fil., mari 50; să nu se confundă cu alta apă amară.

largi, aprinse, cu niște prășele de pe umăr la coapse. Jur împrejur de biserică, stă înfipt un escadron de vânători, de ofițeri apoi; de alungul drumului, pe suș, pela porți, și icicolo prin mulțime, păzesc pacea sergenții mai domoli și comisarii mândri. În curte are voce să între oricine-i îmbrăcat cinstit, în biserică și în parlament însă numai cei cu bilete.

Imbulzeala nu e mare.

Nu știu de ce atâta zor și iuteală în mișcări. O fi temperamentul nostru. Trăsurile opresc brusca la intrarea bisericii, oamenii sar repede din ele, și pornesc pripiti înlăuntru, prin șirul de vânători înarmați, de două margini. Trăsurile goale se pun în rând frumos, dinaintea locuinței Mitropolitului și așteptându-și stăpânii.

Cunoaștem importanța celor sosiți, nu după înfătoșarea lor, ci după graba cu care aleargă toată lumea să le facă un serviciu, să primească o strângere de mână, zimbet, să se apropie măcar de ei. Sunt democrați puternicii ăștia...

În biserică. Aici e lume și mai puțină, dame de loc. Cei mai mulți așteaptă curioși, în sală. Liturgia n'au voe (în amândouă senzuri) să iee parte numai pușini dar *mult* — observă cu spirit vecinul meu. — De rândul acesta ceremonia nu se face la altar. Perdelele sunt slobozite, la tustrele uși ale iconostasului împovorat de aur. Ci, în mijlocul naiei, ca să poată fi încunjurată, în podoabă, de către consiliul ministrilor, deputați, corpul diplomatic străin, corpul profesorilor, camera de comerți, aceste din urmă cu reprezentanți disparenți — s'a așezat tripodul ce înlocuie altarul, ca la cununii. Numai decât zărești mitra încercată de scumpețuri a foarte bătrânului I. P. S. S. Mitropolitul României. Are glasul destul de tare, și inima plină de dragoste, să înalte câtră ceriuri ruga pentru har și binecuvântare. Alături, în odăjdii tot așa de scumpe, cu mișcări tot așa de solemne, incete, îi sprijinesc ruga toți P. SS. Episcopi — întruniți la adunările senatului. Mai sunt și alții, vre-o 20 de tot. Mai spre intrare, la dreapta — la stânga e lumea mare, și pe lângă păreți, câte un rând de călugări — o ceată de înalți ofițeri, nu pot face o singură mișcare — și sunt foarte neastâmpărați și guralivi — fără ca să le zornăie săbiile. Câți-va vizitatori de peste munți, nu știu ce să admire mai mult: cucernicia celor ce înalță rugăciuni, ori voinicia zgomotoasă a acestor nepăsători. Câtă vreme membrii partidului, stau serioși, adânciți, nemișcați, în dreapta altarului, înaintea scaunelor împătătești goale, admirații nostri vorbesc într'una, zimbesc, ies și iară intră.

Ceremonia religioasă ține scurt. Slujitorii lui D-zeu fac semne de închinare cu luminile împletite în trei, un cor tănuit, își împreună vocile minunat de armonioase într'un: »Mulți ani trăiască«, care în momentele de față pare a fi rostit cu deosebite griji, toți cei buni își împreună inimile... și se iscă un mic zvon de împrăștiere. Înainte de a trece însă în casa, unde se va hotărî asupra soartei țării, toți ministrii și toți deputații de față, se apropie să se stropească cu apă sfințită și să sărute sfânta cruce cu care îi așteaptă I. P. S. Sa Mitropolitul în ușa împărătească. O poruncă dreaptă și a obiceiului, îi îndeamnă să atingă cu buzele lor și mâna care ține crucea... Apoi se grăbește fiecare să treacă în vecini, la gălăgiosul locaș al închinării pentru alte interese. Cortegiul nu se face. Iese care cum apucă.

În camera deputaților. Adecă, astăzi ea nu e camera deputaților, ea e întregul parlament: sunt de față și senatorii, în dreapta tribunei prezidențiale, și amestecați, pe băncile deputaților, ridicate treptat în fața tribunei. La spatele acestor bănci, tocmai în fund, galeria înțesată de public bărbătesc. Damele au loc deosebit, mai larg și mai bun, în dreapta. Tot în dreapta »la același nivel«, sunt așezate și două bănci pentru ziariști, apoi chiar la început, o lojă mare pentru diplomația străină. Trag cu urechia într'acolo, și »constat« cu plăcere destulă vorbă românească între accentele franceze. Diplomații ăștea, se înfătoșează de altfel foarte simpli, și este poate caracteristic, că vin la solemnități cu soțiile și fiicele lor.

Tronul este astăzi acoperit cu perdele. Lumea nu află în asta nimic de neobicit; doar câte-va inimi de vor fi tresărit, privind la perdele strinse cu ceapraz gros — tresărirea copilului bun când se simte fără părinți, duși de acasă. — Ministrii nu sunt înlăuntru. Liniștea e destul de mare. Abia câte-un nou venit de mai face puțină mișcare,

până trece peste formalitățile întâlnirii. Lumea împrăștiată prin toată sala, ici-colea câte-un taifas, rar de tot însă mai multe persoane de două, la vorbă. Nicăiri îngrămădirile de curioși și de »supuși ai convingerilor«, în jurul cutărui cap însemnat, — cum se vede asta așa de pronunțat în parlamentele apusene. — La vlădicii de pe băncile senatorilor vine multă lume, le sărută mâna cuviincios, — unii nu permit — și schimbă cu ei multe vorbe prietinoase. Pe băncile deputaților se zărește un bătrân în haine țărănești, oltene, singur, tăcut, pe gânduri. Masa stenografilor, sub tribuna imediat, nu e ocupată: Mesagiul e tipărit doar înainte de a fi citit, și altceva nu se cuvine să se mai spună în aceasta adunare. Pe tribuna prezidențială, la o înălțime cu tronul, se directică, numai acuma, o masă mică, scumpă, ca cele din odăi, acoperită cu o față roșie. Nici de aceasta nu va fi lipsă. Astăzi nu va fi chemat »la ordine«, ci la muncă.

Fără să anunțe un semn oare-care, freamătul de voci se astâmpără de-odată, și cei adunați în numele țării, se așează prin bănci, ori se trag la margini. Cabinetul, în frunte cu șeful, urcă tribuna prezidențială.

Toată lumea se ridică în picioare.

Stând în picioare și dânsul, dl minisru-prezident apropie de ochi două coale, prinse, de hârtie albă, simplă, făcute scumpe prin rândurile cu lere mari cele troenesc, nu zice, din al său, nici un cuvânt de introducere, ci numai citește mesagiul regal.

Aplauzele răsună după toată propoziția, pe care dl premier Cantacuzino o citește respicat, întărindu-și și slăbindu-și glasul bătrânesc, după cum i se pare de important cuprinsul propoziției citite. Mai îndelungate și mai puternice sunt aplauzele, când se spune despre relațiile cu Regatul Elin: »Privim această ruptură, pe care o regretăm, cu aceea liniște, care izvoarește din conștiința, că cererile României sunt nu numai drepte, dar și în congruare și cu cele mai simple perceptive ale umanității și cu interesele superioare ale păcii...« apoi unde se anunță un escedent de 45 mil. »în socotelele anului încheiat«. Ele par însă a șovăi la proiectele, asupra scăderii în impozitul funciar al proprietății mai mici de 10 hectare... și... o lege, care să ușureze pentru obștile sătești condițiile cu cari statul să le poată arenda moșiile sale.

»Sesiunea ordinară a Corpurilor Legiuitoare este deschisă«.

Nici o vorbă mai mult, după acest Cuvânt Regal, scris de obicei în o limbă așa de românească. Mesagiul tipărit se împarte deputaților și publicului. Apoi, toată lumea își vede de trăsura ori de picioarele sale.

S. Dan.

Românii în Graz.

— Raport special. —

În Graz, capitala pitorească a Stiriei prinse 'n vecinul smaragd al brădetului, fac studii an de an un număr oare-care de Români, veniți de prin aproape toate țările locuite de Români.

Încă pe la anul 1871 studenții români din Graz, ținând să aibă în mijlocul lor o putere care să-i unească constant și să-i disciplineze în spirit național, au înființat societatea academică »Românismul«, cu deviza »Unire, patrie și libertate«, care însă din cauza unor certe interne încetează deja la 1874.

Peste 20 de ani a trăit apoi tinerimea universitară română din Graz fără nici o organizație.

Pe la 1895 inimoșii studenți Ilie Iancu, astăzi medic în Tâlmaciul Sibiului, Cornel Nyes medic în Beiuș, și alții au înființat o nouă societate studențească română în Graz, de astădată social-literară, purtând omonimul numelui literar al regiunii române.

Cetind anuarele acestei societăți numai decât îți bate la ochi faptul, ce puțin s'a băgat în seamă calificativul de *social-literară* al societății și însemnătatea simbolică a numelui ei. Monotoane ședințe administrative nefolositoare, ba de multe ori prilejuitoare de certe, au fost, — afară de prea puținele puncte mai luminoase, ca desvălirea bustului ridicat la 1901 din contribuiri obștei românești moșului Dr. Candrea, reposat aici, — toată activitatea societății »Carmen Sylva«. Poate a fost aceasta și reflexul lipsei de orientare și închegare ce stăpâna nu tocmai cu mult înainte viața noastră de neam.

Comitetul, care dă acest raport, deja dela începutul activității sale și-a propus să dea o existență mai avântată societății »Carmen Sylva«.

Întăiul obiect al îngrijirii sale a fost biblioteca societății. Puterea principală și constantă a unei societăți academice, care să armonizeze principiile, durere încă foarte eterogene, ale studenților români, veniți din diferite țări și provincii, e biblioteca. Dar »biblioteca« societății »Carmen Sylva« era mai mult un fel de depozit de vechituri literare.

Nouă însă, ca unei societăți fără local propriu și compusă aproape exclusiv din studenți în medicină ce suntem, nu ne trebuie toate, pe care cutare coleg le află de prisos în biblioteca sa, ci pentru puținul timp liber ce-l avem ne trebuie scrisul dulce și luminos al cultilor neamului, acest clasic izvor moral și estetic al culturii naționale, care ne unește puternic, fiind expresiunea colectivă a gândurilor și sentimentelor tuturor.

Cărțile fără valoare reală pentru noi le-am pus la dispoziția »Astrei«, patroana noastră statutară,*) care însă nu le-a primit, »neafând între ele opere de o deosebită valoare literară ori științifică«, — iar pentru bibliotecă am procurat toate cărțile din editura »Minervei« bucureștene, afară de unele pentru noi indiferente, ca bunăoară »Intre Capșa și Palat« de Rosetti Max etc. apoi am mai cumpărat toate cele apărute în editura »Lucafăruului« și diferite cărți de valoare dela Krafft, Socec, Alcalay etc. La rugare am mai primit dela dl Iorga toate cărțile dânsului — și sunt numeroase, edate de Ministeriul de Cultură și Instr. publ. și dela »Astra« prin hotărîrea din 25 Maiu 1906 »Enciclopedia Română«, cărora și pe aceasta cale le aducem mulțumite.

Totodată ne-am îngrijit ca în sala noastră de lectură s'adune toate mijloacele naționale zilnice de luminare, apărare și întărire: *revistele și ziarele* române mai de samă. Până când în anul de studiu 1904—5 ni se trimiteau numai 4 ziare și 5 reviste, anume: »Drapelul«, »Poporul Român«, »Telegraful Român«, »Voința Națională«, »Albina«, »Curierul Iudițiar«, Familia »Sămănătorul« (abonat), »Junimea Literară«, astăzi, mulțămită spiritului de jertfă al presei noastre bune ni se trimite 13 reviste și 9 ziare, adecă pe lângă cele de sus și următoarele: »Archiva«, (»Făt Frumos«), Neamul Românesc, »Nuielușă«, »Lucafăruul« n'a răspuns — de sigur din nebagare de seamă, — la rugarea noastră — care n'estan se va repeti), »Orizontul«, »Revista Idealistă«, »Viața Literară«, »Viața Românească«, — »Apărarea Națională«, »Gazeta Transilvaniei«, »Răvașul«, »Tribuna«, și »Viitorul«.

Viața internă a societății noastre încă s'a schimbat radical înspre mai bine. Ne-a succedat s'o mântuim de administrativitatea exagerată din trecut, și să introducem norma că și în cea mai administrativă ședință punctul III. sau IV. să fie »Cronica evenimentelor culturale din viața contemporană română«. Astfel în anul acesta de studiu s'au ținut mai multe conferințe, dizertațiuni și declamări decât în toți ceialalți 9 ai vieții societății noastre, laolaltă.

Și efectul acestui curent de însuflețitoare muncă s'a resimțit deja. Pe când în trecut societatea noastră nu s'a învrednicit să ia parte la actele mai însemnate de evlavie, bucurie sau jale ale neamului întreg, ca de pildă la a 400 aniversare dela moartea lui Ștefan cel Mare și Sfânt, sau la serbările dela Sibiu, cu toate că ar fi putut-o face asta cu ușurință* — pe atunci societatea noastră în anul de studiu 1905—6 a participat prin cuvinte de urare la mișcarea din Martie a. c. a colegilor bucureșteni, pornită pentru afirmarea limbei românești; la iubilul harnicei societăți a femeilor sălăgene, și la desvălirea statuei lui Alexandri. Mai departe a participat la expoziția generală română, expunând în »Pavilionul Rom. de peste hotară« scrisorile și obiectele mai de valoare ale societății, și monografia ei scrisă anume cu acest prilej, și delegând doi reprezentanți la adunarea »Astrei« la Brașov la expoziție și la proiectatul congres al tuturor studenților români, care a fost o greșală că s'a amânat, și ar trebui neapărat să se țină la — cea dintâi »Olimpică«.

*) §-52 al statutelor întărite de locotenenta c. r. din Graz la 1897 sub Nr. 16749 dispune, că »la caz că s'ar disolva societatea, toată averea ei mobilă și imobilă să treacă în posesiunea »Asociațiunii pentru lit. și cult. pop. rom.« al cărui sediu e în Sibiu...«

Tot aici trebuie să amintim legătura mai intimă s'a realizat între noi și societatea soră din «România Jună», prin aceea că am avut feliere să primim între noi, la praznicul coboririi spiritului sfânt, cu mare bucurie un grupșor de membri de ai acestei societăți, în frunte cu despicul ei președinte de atunci.

În toate lucrările de restaurare și organizare am silit să susținem echilibrul în *cassa societății*.

Pentruca să nu sleim prea tare fondul atacabil, în acest an al regenerării nu s'a închiriat local pentru societate, ci cabinetul de lectură și ședințele s'au ținut la locuința președintelui. Astfel putem zice, că modernizarea bibliotecii s'a eșecuit din banii ce ni i-ar fi mistuit întreținerea localului.

Totalul averii societății a fost cu finea anului trecut 779 cor. 89 fil., averea totală a societății e acum de 694 cor. 27 fil., care sumă e depusă la: »Győzők 331 cor. 78 fil. (Libelul nr. 789 din 1907), Steirmährische Sparkasse 202 cor. 39 fil. la datoriși, cari dacă nu se vor achita se vor plăti în anul venitor, 166 cor.

Plusul ce rezultă după subtragerea din suma totală dela finea anului trecut, a speselor avute a. c. s'a realizat din donațiunile ce ni-le-a făcut: »Albina« (100 cor.), »Lugojana« (40 cor.), și »Lipovana« (20 cor.), cărora le aducem și pe această cale mulțumitele noastre și le rugăm de prețiosul sprijin și pe mai departe.

În sfârșit ne simțim datorii a da samă de *conștientă etică* a societății noastre. Și asta mai cu seamă acum, când cetim cu amărăciune despre spiritul destructiv ce vreau să-l introducă în sinul societății »România Jună« unele creațiuni de ale politicii demagogilor din Bucovina.

Noi ținem sus și tare, că orice societate academică română, și în general întreaga studențime română are o chemare cu mult mai înaltă, decât maimuțări unele datini anachronistice germane, cari te pot seduce la viața de duelgiu rebel al cafenelelor nocturne, și te trimit apoi acasă dupăzeci de semestre prăpădite »fără nici un gust de muncă cinstită, dar cu trebuințe mari... în loc de sentimentul iubirii de neamul nostru, ducând poite de câștig cu orice preț și nemăsurat ambițiuni personale.«

Aceste devieri societatea noastră le combate din toate puterile. Căci rolul ei aici între străini este să crească bărbați însuflețiți de spiritul *genuin național*, cari apoi la vreme să știe ce să apere și ce să promoveze.

Îndeplinindu-și societatea română academică social-literară rolul acesta, va însemna și ea în începutul de drum spre mai bine, ce-l face astăzi neamul nostru, un punct, ce-i drept, mic, dar luminos.

Oratz, la 10 Octombrie st. n. 1906.

Aurel Dobrescu,
stud. în med. președinte.

Iuliu I. Vicaș,
stud. în med. secretar.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 5 Decembrie 1906.

— **Au luat câmpii!** Cine? Șovinistii din Cluj, cari de altfel întotdeauna au fost în fruntea mișcărilor șoviniste.

Astfel și acum, că Andrassy a tunat și fulgerat împotriva naționalităților, vine arșovinistul profesor universitar Apáthy și scrie în »Erdélyi Hirlap« (dela 30 Noembrie) un articol introducând la o serie de articole ce urmează din condeiul altui profesor universitar...

Nesbătii, violențe și bătălii mai groșorane n'am citit în presa maghiară.

Ascultați introducerea:

»S'a umplut măsura. Dați samă! Vă sorocim în fața tribunalului societății maghiare. Maghiarii cu limba valahă, și voi sunteți membri societății maghiare, deși în cea mai mare parte, nevrednici membri. Tot ce aveți, bunuri morale și materiale, numai ungușor aveți a le mulțumi. Chiar și în sângele vostru partea mai nobilă au altoit-o maghiarii, rassa noastră turanică. Păstori visători

despre zine din munți, sângele nostru furat v'a dat curajul, ca să vă ridicați împotriva noastră. Noi am plantat în voi dragostea unuia față de celalalt și dragostea patriei, iar voi udând cu violenție și tradare sămânța dragostei, a-ți făcut să crească din ea ura.

Maghiarii cu limba valahă, răspundeți! Căci dovezile sunt în mâinile noastre; v'am prins în flagrant delict: delictul trădării de patrie, acum de curând la expoziția din București. În mâinile noastre sunt datele irefutabile, nu mai urmați deci cu minciuna! Pedepșa numai prin pocăință se poate atenua și prin făgăduința îndreptării. Rând pe rând vom expune în fața societății maghiare probele trădării. Și societatea maghiară cea pururea atât de tolerantă, va pretinde, ca legislațiunea națiunii maghiare să vă cheme în judecată.

Andrassy încă spune, că are probe. Noi aici avem mai multe. Căci dacă și Andrassy ar avea atâtea, atunci ar închide imediat școlile valahe și pe popi, și ar sparge instituturile financiare valahe, ori, pe cât de cinstit este el la suflet și pe cât este de adevărat maghiar, n'ar mai sta nici o clipă în scaunul ministerului de interne al Ungariei.

Nu mai d'al de Justh Gyula nu văd și nu aud nimica. Ei cu generositate sinucigașă chiamă la la ordine pe d'al de Nagy Dezső, cari strigă în fața dușmanilor nostri tradarea. *La Budapesta sau Pusztaszentornya nu se zăresc munții Ardealului și nu simte fumul tăciunării morale a valahilor.* Când natura osândește la peire vr'o jivină, o despoaie din simțul, care o face să presimtă din depărtare primejdia și o înzăstrează cu negrija, care în liniștea clipei prezente vede viitorul asigurat.

Vom reveni!

— **Un corb alb.** Directorul ziarului nostru a primit din Fiume, dela un ungușor pe care nu voim a-l expune, următoarele șire:

»Nu sunt cu sentimente pentru naționalități, ba poate că sunt cam șovinist, ungușor șovinist, cu toate acestea mă revoltă expectorațiunea bătărană și fără tact, pe care o săvârșește un »frater impertinent« în ziarul ce-ți alătur.

În »Fiumei Hirlap«, dela 28 Noembrie, ce ni-se trimite, vedem, citim un primarticol în care deputatul italian Zanella este insultat în chipul cel mai — ungușor. I-se pune în perspectivă spânzurătoare, e numit »rușinea Fiumei«, pentru-că e naționalist (italian autonomist) și nu vrea — maghiarizarea.

Și apoi:

»Elementele treze și independente ale orașului l'au respins deja pe acest aventurier, e rândul partidului constituțional să-l arunce și el în tabăra mizerabilă a naționalităților, mărind-o p'aceasta și făcând-o mai murdară.

Intr'un alt articol, intitulat »Vită« (vită e maghiarul care mai crede lui Zanella), făcând comparație între Zanella (la care învățătorii ungușori s'au dus să-l roage a sprigini cererile lor de a li-se mări leafa) și între Russu Șirianu, scrie:

»Dar cel puțin acum știu ce e deosebirea între Russu Șirianu și între Zanella. Pentru-că este deosebire. Cam care este între »betyár«-ul curajos de pe pustă și între hoțul care se ascunde, viclean, pervers. Valahul acela o spune și în Lugoș și în Budapesta că el oște pe ungușori. La ce înălțime de Cimborasso stă acest valah față de italianul acesta iredentist mișel care telegrafiază la Triest și măzgălește la »Corriere della Sera«, în Budapesta este însă patriot... Altessa! Când mă gândesc la D-Ta, încep să mă cuget și la valahul sub care geme pământul patriei pentru-că trebuie să-l nutrească pe când mai bine ar vrea să-l înghită, zic: încep să simt oarecare stimă față de acel valah».

Ungurul din Fiume îndeamnă pe dl Russu Șirianu să dea în judecată pe surugiul (kocsis) care injură astfel. Noi nu-i putem da acest sfat, fără a-l face atent că rămâne și injurat și se alege și cu — osândă la suportarea speselor!

— **Păzitor de coroană,** în locul decedatului baron Radvánszky, a fost ales Marți baronul Wesselényi Miklós, deputat kossuthist cu aclamațiune.

— **Ce-a făcut teologul Barabás?** Amintim în un număr recent despre faptele imorale ale teologului catolic Barabás. El a fost acum deținut, dus apoi la procuratură, unde a fost înfățișat cu băeții infectați de el! S'a descoperit însă că el a mai avut doi tovarăși murdari și imorali; un oficiant de bancă și o calfă, și toți trei înșelau pe micii și nevinovații copilași pe cari apoi îi infectau în mod dobitocesc. Barabás a fost supus cercetării medicale și s'a constatat, că boala de care suferă e analogă cu a lui Fejes Oszkár, care s'a împușcat. Peste 30 de copii au căzut jertfa acestor trei oameni bestiali. Poliția a mai constatat apoi că Barabás e preot jezuit.

— **Catastrofă pe calea ferată** s'a întâmplat Luni între Sâmbătsag și Rogoz, în Bihor. Ziarele din Oradea-mare sunt pline cu amănunte înfiorătoare. S'au ciocnit un tren de persoane care venia dela Beiuș și unul de marfă. Asta din vina șefului de stație care a dat drumul trenului de marfă știind că a pornit și cel de persoane. Sunt patru morți: mașinistul, urednicul, conducătorul și alt funcționar de tren. Răniți, dintre pasageri, o mulțime.

— **Prima carte.** Frații români din Basarabia subjugată Rusiei încep și ei a da semn de viață națională. Afară de ziarul »Basarabia« au și o tipografie românească, la Chișineu, care începe acum să tipărească Psaltirea.

— **Căsătorie.** Primim anunțul că dl dr. Laurențiu Nestor și dșoara Virginia Pușcariu s'au căsătorit. Felicitările noastre!

— **Hymen.** Dl Mihai Andrei înv. în Ianoșda, s'a fidațat cu dșoara Paulina Papp din Ciemeș. Felicitările noastre!

— **Populația orașului București.** După o broșură publicată de dl Zamfir C. Arbore asupra populației Bucureștilor estragem următoarele date statistice:

Populația Capitalei, la 31 Dec. 1905, o alcătuiau 102,532 bărbați și 89,860 femei, Români; 27,281 bărbați și 27,775 femei, supuși străini și 21,022 bărbați și 22,296 femei, cari n'au protecțiunea nici unui stat. După religie, 207,711 sunt ortodoxi; 38,827 catolici; 43,360 Evrei, restul de alte religii. — Universitatea capitalei are 2774 studenți și 341 studente, (din cari 2805 Români și 310 străini. — Biserici sunt în București: 114 ortodoxe; 2 catolice; 1 protestantă și 3 temple mozaice. — Academia Română are o avere de 17,528,342 lei; în biblioteca ei s'au cerut în 1905: cărți 33,203; manuscrise 1863; documente 31,452; cărți vechi: 896; cetitori au fost 9393. — Fundațiunea universitară Carol I, are o avere de 496,913 lei, și o bibliotecă cu 15,256 volume; au fost 66,679 cetitori. — Teatrul Național a avut în anul trecut 71,000 de »spectatori platnici« (păcat că nu se arată și cifra, poate mai caracteristică, a celor »neplatnici«!).

— **Conjurație contra regelui Sârbiei.** Din Praga se telegrafează următoarea știre senzațională: Fără a declara o conjurație în contra dinastiei Karageorgievici, s'au adunat totuși personajii însemnați din lumea militară și politică spre a se consfătuși, cum s'ar putea elibera Sârbia din actuala situație disperată în care se află. Ideea republicii a fost respinsă dela început. S'a primit propunerea, ca după izgonirea dinastiei Karageorgievici să se instituiască o regență și apoi, după-cum au făcut România și Bulgaria, să se ceară dela Curțile Europene un monarch pentru tronul Sârbiei. Oamenii, cari se află în capul acestei mișcări sunt destul de serioși, ca planurile lor să dea de gândit.

— **Inaugurarea gazului benoid în capitală.** Un interesant automat de iluminare s'a inaugurat nu de mult în Budapesta prin Lészay Otto, directorul executiv a gazului benoid ungușor. Mașina, despre care foile din capitală au făcut amintire, au produs mare senzație în cercurile competente. La conferință erau de față în mare parte specialiști, dar era și un public, care asistase din curiositate. Cei prezenți au felicitat călduros pe conferențiar. E de înțeles dar părerea că și în Arad va reporta mari succese cu această mașină de iluminare, ce afară de prețul foarte ieftin, are încă avantajul, că e fabricațiune din patrie.

— **Departe de bal.** Dl Iohann Strauss, nepot a doi celebri regi ai valsului, a fost condamnat de tribunalele vieneze la o săptămână închisoare pentru insolvență. Situația sa pecuniară lăsa de câțiva timp de dorit. El se purtase prost; datoriile lui atinseseră suma de o sută cincizeci de mii lei, și în 1904 creanțierii făcuseră o plângere împotriva-i. Dar din stimă pentru numele său, și pentru viața-i de muncă, parchetul vienez nu le dădu nici o urmă, ca să-i permită artistului să-și poată aranja finanțele. Din nenorocire dl Iohann Strauss, muzicant și el, întreprinse turneuri cari nu reușiră, și creanțierii săi implacabili, de această dată, cerură condamnarea sa. Iohann Strauss a făcut de altfel apel; și e probabil că înainte de pederea procesului la tribunal, o intervenție salvatoare va interveni.

— **Apărându-și mama.** Zilele trecute, în satul Grange-Depewy, un lucrător cu numele de Edmond Humbert, în vârstă ca de 45 ani, se întoarse acasă beat, și potrivit obiceiului său începu să-și maltrateze femeia. Fiul acesteia din urmă voind să-și aperse mama, se aruncă asupra tatălui său vitreg. Ei se rostogoliră amândoi pe pământ și în lupta lor răsturnară masa și lampa care se afla pe dânsa.

Când doamna Humbert reuși să aprindă lumina, bărbatul său stătea lungit jos fără mișcare. Copilul îl strangulase. Mama și fiul, perzându-și capul, ridicară cadavrul și-l duseră în stradă.

A doua zi dimineața, ei declarară gendarmierii că Humbert zăcea mort pe stradă, probabil în urma unui accident.

Ancheta însă n'avu mare greutate de a stabili adevărul.

Fiul a fost arestat. Mama a fost lăsată în libertate.

Dna Humbert era măritată a doua oară și fiul său era din prima căsătorie.

— **Antidol** este medicamentul cel mai bun contra durerii de cap, migrenă, trocnă. Pentru efectul admirabil a fost premiat la expoziția de igienă din Paris, Londra, Berlin și Bruxelles cu medalia de argint. Medicamentul nu trebuie beat, ci pe palmă pus și sorbit. O sticlă de Antidol costă 1.20 cor. Se capătă în toate farmaciile și în laboratorul chimic a lui Vilmos B. Debreczen.

— **Nu mor porcii** nici nu se îmbolnăvesc dacă se întrebuințează pravul pregătit de farmacistul Kun István din Hajdu Sorint De aceea se nu pregete nime a cumpăra acest prav. Mai pr. larg între inserate.

— **Wolf J.,** pantofar de ghete femeiești și bărbatești Arad, strada Weitzer (palatul minorilor).

— **Apa amară „Igmândi“** alui Schmidthauer e foarte bine să se găsească în fie-care casă, ca la caz de nevoie folosind din ea câte jumătate de pocal, delătură definitivă orice boală de stomac și astfel împiedecă răspândirea boalei în organizația corpului. Aceasta apă nu numai te mântue de boală, dar dezvoltă pofta de mâncare.

Poșta Administrației.

C. G. Globureu. De aici se expedeză ziarul regulat spre Mehadia. Vă rugăm deci să căutați la poșta de acolo; de altcum am reclamat-o și noi de aici.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Cota oficială pe ziua de 4 Decembrie.

INCHEEREA LA 12 ORE :

Orâu pe Aprilie. 1907 (100-clgr.)	7.43 — 7.44
Secară pe 1907.	6.62 — 6.63
Orz pe 1907.	7.50 — 7.51
Cucuruz pe 1907	5.24 — 5.25

INCHEEREA LA 5 ORE :

Orâu pe Aprilie 1907	7.43 — 7.44
Secară pe Aprilie 1907.	6.62 — 6.63
Orz pe 1907	7.50 — 7.51
Cucuruz pe 1907	5.24 — 5.25

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrani, grei părechea în greutate peste 400 kgr. 112—113 fil.; bătrani mijlocii, părechea în greutate 300—400 kgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 kgr. 119—120 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 kgr. 122—123 fil.; mijlocii părechea 250—260 kgr. greutate 126—127 fil. Ușori până la 24 kgr. 116—118 fil.

PARTEA LITERARĂ.

Din călătoria mea la București și la Constantinopole.

De Teodor Filipescu.

Partea a II-a.

III.

Se vede deja ap. Sf. George la gura Bosforului. Intrarea din Pontus Euxinus (Marea neagră) e ajunsă. Aici e un curs repede a mării, vaporul se leagă acuma tare, dar după câteva minute se liniștește, intrând în Bosfor.

Bogația frumseților pe cari le vede călătorul acuma privind spre țărmuri în dreapta și stânga Bosforului e cea mai admirabilă din lume. Reședința califilor are ceva din frumsețile fantaziei, cari se pot mai bine picta decât descrie.

În dreapta la gara Bosforului pe partea Europei e turnul pentru luminare *Rumeli Fenier* încunjurat de baterii mari, cari opresc inamicilor intrarea în Bosfor. Pe partea asiatică vis-à-vis sunt alte forturi și ceva câtră nord e *Bnatoli Fonier*, turnul luminător din Anatolia (Asia). Atunci ne apropiem de *Rumeli Kavak* și *Bnatoli Kavak* (cavac = plută) cu baterii de tunuri mari, cari dominează strămoarea. Intre aceste două forturi a închis în anul 1628 sultanul IV. intrarea Bosforului cu un lanț de fer, ca să nu între flota rusească în Constantinopole. Aici stă vaporul »România« și așteaptă să vină barca cu pilotul turcesc, care va conduce vaporul la Constantinopole. După ce s'a suit pilotul pe vapor, intră în barcă oficerul român și merge cu barca la serviciul sanitar dela Cavak, să arete hârtiile sanitare. Dela Cavak se întoarce ofițerul după câteva minute iară cu barca.

Sub conducerea pilotului pornește acuma vaporul pe calea apucată. Pilotul (un Grec) conduce vaporul, se zice, pentru că sunt locuri nesigure în Bosfor, și luând el răspunderea conducerii nu se poate întâmpla nenorociri.

Va fi și aci la mijloc »bacșișul« ca pretutindena în reședința califilor, căci pilotul capătă pentru excursiunea aceasta 50 de franci.

Acuma vine fortul *Teli Tabia* și o grupă de plopi, despre care se zice, că aici ar fi făcut popas Gottfried de Boullion cu cruciații. Ceva mai departe e *Buiukdere*, o vilegiatură elegantă. Aici șede ministrul rus și ministrul României, D. Papiniu. Coastele dealului sunt acoperite de o frumoasă pădure. Mai departe e *Therapia*, reședința de vară a tuturor ambasadorilor, aici locuiesc europeni, bogați. Vis-à-vis pe partea asiatică e *Beikos*, o comună turcească. Pe partea europeană vine acuma *leniköi*, cu reședința de vară a ministrului Austro-Ungar, cu vile luscuroase, grădini și vii frumoase a locuitorilor creștini, mai mult a Grecilor bogați. Intre *Therapia* și *leniköi* e un parc frumos.

Apoi vine *Rumeli Hisar* locul mai îngust a Bosforului unde Mehmed II. a ridicat fortăreața cu centrul Bizanțului. Se zice că aici a fost podul peste care a trecut Darius cu oastea sa mare în războiul cu Scii. Vis-à-vis e *Anatoli Hisar*. În dosul *Rumeli Hisar* e liceul american.

Intre *Anatoli Hisar* și satul *Canlidja* e valea *Apelor dulci de Asia* (Göksu.) Aici vin Vinerea după amezi notabili Turci cu doamnele lor dela Constantinopole viu să petreacă ziua tot așa în valea *Apelor dulci* din Europa.

Acum se vede pe partea europeană satul *Ortaköi* în care locuiesc Ovrei și Armeni. Pe malul asiatic e palatul de marmoră *Beilerbei* pe care l'a clădit sultanul Abdul Aziz. Pe partea europeană vine acuma palatul *Ciragan*, o clădire admirabilă. Pe palatul de sus e *Ildiz-Kiosk* reședința sultanului Abdul-Hamind II. sultanului de acuma, iar lângă mare e *Besiktas*. Un parc foarte frumos se coboară dela palatul *Ildiz-Kiosk* până la mare lângă palatul *Ciragan-Sera*. Ceva mai departe de acest palat e palatul *Dolmabahdie* unde a fost găzduit împăratul german Wilhelm II. Acest palat e o clădire foarte mare de o bogăție legendară. Imprejur sunt grădini frumoase.

(Va urma.)

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor proprietar: George Nichin.

Deosebire mare

este într-o casă unde copiii în loc să fie vicioși, slăbuți și iritabili, sunt sănătoși și mijlocul cel mai bun de a fi și rămănea sănătoși, este *Emulsiunea lui Scott din unt de pește cu Hypophosphiti* de var și natron. Pe rat care ajută foarte mult la dezvoltarea și rirea sănătății copiilor. Emulsiunea lui Scott gust bun și dulce, e ușor de luat și de m există apetitul, regulează întreg sistemul de tuire, de aceea superioară untului de pește nuite.

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* veritabilă este breveta: «un om poartă în spate o știucă mare».

Cu provocare la foaia aceasta mișindu-se 75 fileri taxă de trimite franco un model.

Dr. BUDAI EMIL, «Városi Gyógyszertár»

BUDAPEST, IV. Váci utca 34—5

Prețul unui flacon original C. 2

Se află în fie-careapotecă.

Prima societatea de credit funciar rural din București.

ANUNȚ.

Se face cunoscut, că această societate început de pe acum a plăti cupoanelor surilor funciare rurale, cu scadența Ianuarie 1907, precum și titlurile esortși la ultima tragere. Direcție

ANUNȚ.

Am lipsă de un *candidat de advocat* mână cu praxă. Dr. Ioan Papp advocat

777/1906. vrht. sz.

Árverési hirdetés.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a borosjenői járásbírósnak 1901. évi Sp 1003. számú végzése közzétételben dr. Németh János aradi ügyvéd által képviselt gr. kel. román konsistorium javára, Boksa Szima, elnök K 56 f s jár. erejéig 1903. évi szept. hó 10-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 720 K következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák, gazdasági eszközök, sertések nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a borosjenői kir. járásbírósnak 1902. V. 184/11 számú végzése folytán 379 K 56 f. tkövetelés 1898 évi Januar hó 1 napjától járó 8% kamatai, és összesen 130 K-ban bírósági már megállapított költségei, Drauczon ados lakásán leendő eszközlésére

1906. évi decz. 12-ik napjának d. e. 10

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók közzétételével megjelölésükkel megjelölni: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében közpénzfizetés mellett, a legtöbbet ajánló személy részére a legkedvezőbb feltételek mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat más személyek is megjelölnék és azokra kielégítési jogot nyertek volna ezen árverés ar 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében javára is elrendeltetik.

Kelt Bjenő 1906. évi november hó 24-én.

Nagy,

kir. bírósági végrehajtó

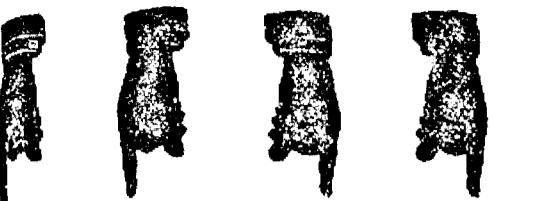
A apărut și se află de vânzare la Direcția «Tribunei»

Români din Bosnia și Herțegovina în prezent.

Comunicări făcute «Academiei Române» în ședința Noemvrie 1904. Adăugate și întregite de Isidor

Se poate căpăta cu prețul de 1 C. 50

Plus 10 fileri porto.

ROSZ NAGY FERENCZ

farmacie și laborator
de articole cosmetice

DEBRECZEN, colțul străzii Șaş

recomandă cele mai renumite medicamente ale sale.

32 de ani cu bun renume!!

**Pomadă de mustață
DE HAJDUSÁG!**

Mustața e frumoasă
dacă întrebuințezi
pomada Hajduság.

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea muste-
țelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul
se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin
lege. Un borcan 50 fil. Prin poștă se trimite numai
3 borcane cu 2-15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Mai mulți de o mie de medici renumiți re-
comandă și comandă pacienților lor

Balzumul reșesc
contra podagrei și a reumei,
recunoscut mai bun medicament de in-
treaga lume.

2 cor. In provincie 2 cor. 50 fil. 3 sticle 6 cor. 65 fil. pe
rambursă gratuit. Medicament îngăduit de către ministrul de interne.

CREMA FÁY. O mare bucurie poate fi pentru dame, că am in-
ventat un medicament, unicul, ce nu-i stricăcios
pelea feței.

Indică toate alfitile de până acum pentru înfrumșetarea feței sunt
deosebite, după multă străduință mi-a succedat, se inventez un medica-
ment stricacios. Nu conține mercuriu, prin urmare:

Crema Fáy e unica nestrucaciosă contra pistruilor, jubri-
ților și alte boale de piele.

Crema Fáy demătură ori ce basătură, peclugni și ori
ce pată.

Crema Fáy face să dispară sbărciturile, fața pielii o face mai
fină și mai curată.

Crema Fáy nu conține nici plumb nici mercurul, și astfel
nu e stricaciosă.

Crema Fáy nu conține materii unsuroase, e în formă de spumă,
cu miros plăcut și nu face să lucească fața.

Crema Fáy se poate folosi și ziua, deoarece nu conține un-
soare și suplimente bine poudra.

Un borcan de CREMA FÁY 1 cor. Săpunul Crema Fáy, regele să-
pun de toaletă: 1 cor.

Crema Fáy întrebuințată cu crema cu tot redă feței o culoare
frumoasă, purpurie. O cutie 1 cor.

Crema Fáy pentru sulemenirea feței corespund trei culori, de-
colorată, roșie și albă.

Crema Fáy închis nrul 18, deci la comanda rog să vă provocați la numărul.
Căci sunt atât de naturale, încât ori cine le poate întrebuința fără
nervă însă. — Un borcan 4 cor.

Crema Fáy de pistru. Cel mai bun medicament pentru delaturarea a
pistruilor efect admirabil, căci îndată redă feței
curată, și nu-i stricacios. Prețul unei sticle 1 cor. 20 fil. Săpun
pentru aceasta apă 80 fileri.

Crema Fáy medicament pentru vopsirea părului in culori
blond, negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndeajuns, ca pă-
răstă o lună să aibă culoarea ce-o dorește. Nu înaprește pă-
răstă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., ce
se vinde pe un an întreg.

Crema Fáy urile Senega pentru piept. (Contra tusei și a
astmei). — Iarna în-
de vremea, când e noros mulți sular dn tusa, respirare nere-
gulară, nădușeală etc. Aceste boale il istonesc pe om in un
de multeori abea poate să doarmă, asudă, are dureri de cap,
de boale acestea se poate mântui ușor, dacă întrebuințază Pică-
tura Senega pentru piept. Prețul unei sticle 1 cor. 40 fil.

Crema Fáy este cel mai bun medicament pentru boale venerice
atât la bărbați cât și la femei. In o săptămână
insănătoșare chiar și la morburile vechi. Mare discreție,
atâtă cu inscripție „Coloniale”. Prețul unei sticle cu cele necesare
se vinde pe femeie sau bărbat, 3 cor. 50 fil.

Crema Fáy Resanguin, unicul medicament in caz de neregularitate
periodică, la dureri ascunse și la răceli
sol. Inceată durerile, la moment redă sănătatea. — Un
2 coroane.

Crema Fáy ture indiane pentru dinți alui NAGY. Frecând
ginginele cu ele, du
dinti provenite din ori ce cauză, necetează la moment. O sticlă
fil.

**FARMACIA
ROSZ NAGY FERENCZ
DEBRECZEN.**

comandele livrarea se face cu reîntoarcerea poștei
in întreaga țară.

P. T.
Avem onoare a anunța prea on. public
și mult stimaților nostri mușterii, că din cauza
măririi chiriei ne-am mutat prăvălia, care am
avut-o de mai mult de 25 de ani în Piața
Andrássy nr. 20, în palatul Fischer
Eliz,
In strada József főherczeg nr. 11
casa MÜLLER (colț cu strada Karolina).

Din cauză, că avem un local închiria
cu rult mai ieftin, ca cel de până acum
suntem în plăcuta poziție de a servi pe on.
noastră clientelă cu prețuri și mai convena-
bile ca până acum.

Atragem atențiunea prea onor. public
asupra firmei noastre, asortată bogat cu toate
cele de lipsă și îl rugăm să ne onoreze cu
vizita lui prețioasă și a ne însărcina cu bine-
voitoarele lui comande și semnăm
cu cea mai mare stimă

Kilényi C. és Társa
„La plumbul vânăt” — József főherczeg-ut nr. 11.

Doamnelor!
CREMA LOTUS este cea mai bună și mai
nestrucaciosă alifie pentru înfrumșetare, in-
trebuințându-se atât ziua cât și sara. Delatu-
ră totfelul de pete, precum: pistru, pete de
ficat, casuri și buburuze, beșicatură și pre-
ciugiuni.
Fața primește o culoare frumoasă și curată.
SAPUNUL LOTUS e sapun de toaletă, are
miros plăcut și se poate întrebuința și fără
cremă.
PUDRA DE FLOARE-LOTUS în culoare
albă, roză și galbină. Pregătit după metoda
americană, un mijloc de înfrumșetare înafen-
tiv și admirabil. Se recomandă și doamnelor
mai în etate, pentru că delatură încreștitur și
redă o față tinere.
Prețul: Crema Lotus Cor. 1.—
Sapunul „ 1.—
Pudra de floare Lotus, fl. mare „ 2.—
„ „ „ „ fl. mic „ 1.—
Magazinul principal: în grănația de pălării
pentru dame:
A „Párisi nőház”
SZEGED, Iskola-u. 13 sz.
Comande din provincie pe lângă rambursă.
Vanzătorilor prețuri scăzute.

In mai multe expoziții premiat cu primele premii.

Nrul telef. 439.
Prima fabrică de căruțe de pe câmpie
Ifj. Hodács János
SZEGED Strada Kistisza nr. 4.
(Urmarea străzii Maros)
Magazin mare permanent din diferite
caruță noi domnești.
Se pot căpăta pe lângă prețurifoarte
avantajoase
căruțe folosite, în schimb (phaltone cu acoperiș
și fără acoperiș, sâni, etc. etc.)
Catalog ilustrat în cinste și fără porto.

„Laboratoire Cosmetique Matilde“

Contra catharelor cele mai învechite a le
ofticeii,
mai folositor e decât ori și ce altele siru-
pul de brad Castil-
lino. Alina tusa, in-
cetează asudările de
peste noapte, paten-
tează apetitul bolna-
vului, încetează scu-
pura de sânge. Pre-
țul unei sticle 2 cor.
40 fil. In casuri de
tot grave și pilulile
„Guajacolin“ o
cutie 4 cor.

47 Klgr. cântărea
dl Dr. Gera Attila din Volo-
szánka, care din tubercu-
losă s'a vindecat prin siru-
pul de brad Castillio și de
syrupul Hypophosphát

s'a Ingrășat de 120 Klgr.

Pentru anemici,
femei în galbi-
nare, pe cari li
doare foarte mult
mijlocul spatelor,
cărora le slăbesc pu-
terile la un lucru
bagatel, pe cari con-
sevent li doare ca-
pul slabilor, cari doresc că se îngrășe și in-
trească, cel mai bun medicament e „SYR
HYPOPHOSPH. Co KUN“, recomandat
de mai mulți medici. O sticlă 2 cor. 40 fil.

Epistole de recunoștință în schimbul tim-
brelor de trimetere pot da ori și cui.
Iată câteva:

On. Dn Kun István în Hajduszovát. Sirupul de
brad Castillio al Dtae a folosit foarte ficei mele
bolnavă de consumțiune, rog cu reîntoarcerea poștei
încă două sticle. Nandrassy D. Mihály, preot, com.
Gömör, Restér, u.p. Ochtina.

On. Dle! Lucrurilor publicate în ziar nu le-am dat
crezământ până acum, dar de când am comandat dela
Dta siripul Hypophosphat, recunosc că și în ce-
nusă se găsește mângăritar. Ori și cui pot reco-
manda cu conștiința liniștita medicamentele D-
voastre. — Dzeu să te trăiască, ca să poți lucra
pentru binele omenimei etc. Alexandru Gera,
preot gr.-or., conducătorul domeniului episc., Beiuș.

Fără mercuriu și plumb! Nestrucacios!

Doamnelor!

Dacă doriți o față curată, fru-
moasă și rumenă să-ții delat-
turi pistru, petele de ficat,
so întrebuințezi

CREMA-ALIFIA-
SAPUNUL PUDRA
MATILD 1 coroață.
1 cor. 60 fil.
80 fileri.
1 coroață.

Dacă nu folosește, prețul se retrimite!

Nu mai mor porcii!

Pravul de porci (scutit prin lege și sprijinit pe
stat) este o in-
venție epocală
pentru econo-
mii. Cine o in-
trebuințază
după îndrumă-
rile prescrite:
porcul scapă
și de boala
cea mai pri-
mejdioasă și
că cele scrisă
nu formează
reclamă, mă
îndătoresc se
dau prețul
pentru fiecare
porc mort, da-
că întrebuin-
tând acest prav, porcul totuși o murit. — O
cutie 2 coroane.

Se capăta
la farmacistul KUN ISTVÁN
laboratoriu de medicamente cosmetice
„Laboratoire cosmetique MATILDE“ (întemeiat)
după modelul celui din Paris la 1895 în Budapesta.
HAJDUSZOVÁT 3a (lângă Debreczen).

Institut regnicolar de pictură și artă industrială.

Depesă: BLASKOVITS. Intemeiată la 1887.
De mai multe ori premiat.

Bători Blaskovits M.

PICTOR BISERICESC

Szabadka, Erdő-sor 66.

Recomandat din partea Excel. Sal. primatului papal și a clerului înalt, din parte Magn. Săle contelui tolnal Festetics Tazsilo. Pictorul eparchie-lor sârbești, recomandat din partea Excel. Săle patriarh. C. Brancovici.

Pictare de biserică după stil, stucco. Aurirea ornadelor fără șcheșă. Văruitrea bis-reeilor. ce nu se poate spăla de ploaia. Pictarea iconostas-ilor în execuție artistică în mod xtrava-gant de ieftin. Bi-er-ilor mai s-arac- mai ieftin cu 25%. Pictare academică.

◆◆◆ Vopsea pentru biserică și turnuri, ce rezistă contra viforului, ploaii și focului. ◆◆◆ Re-istă schimbării vremii. Vopsirea s-ant- păr-șii umazi, căoi nu lupi decă evapora-rea umezelei. E fără miros și ușor se svântă. E potrivită și la vopsirea pietrel cărămizii, țiglei cementului, lemnului, fierului, t-nichielei, sticlei, precum și a de-orațiilor de scenărie. Re-istă focului. — Am onoare a adu e la cunoștința onor. public și pr. st. preot, că pentru vopsirea bisericilor și a turnur-ilor până acum nu s'a găsit vopsea, ce se po-tă exist-, și ce se poate spă-a și se îmbină cu părătele ca o vops-ală-f-escă. Se poate căcăpăta e clusiv numai la acest institut. Picturile făcute cu acea-tă vopsea rezistă câte 10 ani. Spe ialitate: schele inventate de mine, ori pe cele uzate până acum, prin construirea practică suntou mult m-și folositoare. Modele și planuri la dorință se trimit gratuit. Cincizeci și șapte de ateverința, ce documentează succesul munei mele în tot atatea biserică,

COLUMBIA

escellent mijloc contra pișcăturilor de insecte și țintări.

Prețul împreună cu fliditățile aparținătoare 1 cor. 20 fl.

Pastilla-Tannin

e unicul medicament cu efect în po-triva diareii copiilor.

Bucata cu 10 fileri.

Se capătă numai la unicul apothecar:

Rozsnyay Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Ultoi de vie.

Colonia agricolă HÁMORY de ultoi de vie din Arad

liferează:

ultoi lemnoși

soiu curat oltoit pe Riparia-Portalis, de prima calitate, ultoi de rădăcină bogată pentru vin și delicată în calitatea cea mai bună — și

● în orice cantitate. ●

Deslușiri detaiate despre prețuri poți primi bucuros

în casa de sub nrul 3 din strada Deák Ferencz. Telefon: 229.

Cimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de frumos, cu ajustament plăcut liferează pe lângă rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

VARGA ÁRPAD

MAKÓ

(Lădița de postă nr. 31)

Preț curent mare și ilustrat se trimite gratis și franco.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mu

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez se se de intabulare, convertez datorii de interese m

— Resolvare grabnică, serviciu prompt. —

SZÜCS F. VILMOS

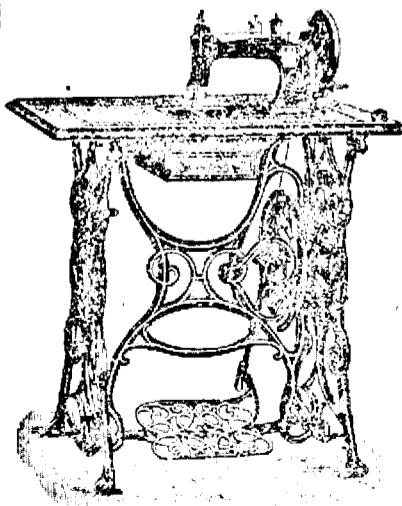
Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatul Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie) (Lângă filiala Poștei.)

Primește pe lângă onorar acuisitori de afaceri și demni de încredere.

30 fl. Mașini de cusut

Pe lângă rezponzabilitate ani o mașină nouă, familiară, tabil

SINGER

cu armariu închis se poate ch numai la

SINGER A.

Budapest, VII., strada Akácfa și filiala din strada Sziv 48.

Dregeri a tot felul de mașini de cusut se primește pe lângă pre-rile cele mai favorabile și pentru munca mea țitoare iau răspunde

Catalog gratuit și franco.

Pentru vinderea Marelui magazin de asortiment de sticlă

de porțelan, maiolică, vase de piatră, obiecte de lux, vase, lampe de mase și candelabre, oglinzi, obiecte de argint, alpaca și nickel, decoruri pentru odăi și mese, acomodată pentru aranjamente casnice, începând dela calitatea cea mai fină până la cea mai ordinară sunt neasămănător de convenabilă.

Toate acestea se vând cu prețuri foarte moderate — în prăvălia mea, situată pe **Szabadság-tér 21.**

Efectuesc foarte punctual comande de sticlărie.

Cu stimă:

KLOHS ADOLF.

Liferantul de lumini de ceară a diecezel catolice din com. Bihar și Silágy.

INTEMEIAT LA 1835.

Frölich Jozsef pregătitor de lumini de ceară
NAGYVÁRAD.

Recomandăm în binevoitoarea a onor. public, fabricațiile sale de lumini de ceară, lumini de ceară de I-a calitate bucata 4-80 Cor. II-a calitate 4 Cor. III-a calitate 3 Cor. — Tot felul de lumini mai mici, albe, galbene sau colorate. — Lumini de ceară pentru cununie, albe și frumos aurite părechea dela 5 Cor. până la 100 Cor. — Cea mai fină tămâie din Egipt, prima 2-40 Cor. secunda 1-80 Cor. tertia 1 Cor. — Cel mai fin oleu destilat de flori în cano de tinichea Indoeubi pentru biserici. Klgr. 96 fil. — Recomand luminile mele pentru altar, pregătite din steariu curat, ce nu picură și nu curg. Și cea mai bagatelă comandă o esecut prompt, pachetare nu se cumpără și dela 5 Klgr. în sus expediția e francată.

Adjustat cu mașini cu putere electrică.

Miere și ciară galbină cumpăr pe lângă prețurile cele mai mari.

Nu-ți asudă ma mult picioarele

dacă întrebuințezi

"Sudin"

cel mai potrivit medicament al timpului modern contra asudării mânilor și a picioarelor. După întrebuințarea unei sticle, deplin succes.

Prețul 1 cor. cu pene cu tot.

Pregătitorul:

Farmacistul Nagy Kálmán Nyiregyháza

— Expediție promptă prin poștă. —

Dacă vei întrebuința distrugători de bătăuri numit

"Togo"

fără nici o durere te vei scăpa de bătăuri.

Prețul unei cutii 1 cor.

Acesta e pregătit — și adus în circulație după metoda profesorului japonez Dr. Takacu — de către

FONDATA LA 1900.
NAGY PÁL Pictor, vopsitor de primul rang în SZEGED.

PRIMEȘTE: Pictare și măltuire de biserici, castele, edificiile corăspunzător cerințelor moderne în execuție artistică. Table de prăvălii pregătesc în execuția cea mai bună și ieftină pe lângă răspundere de 5 ani. — Planuri fac gratuit.

Cu stimă:
NAGY PÁL.

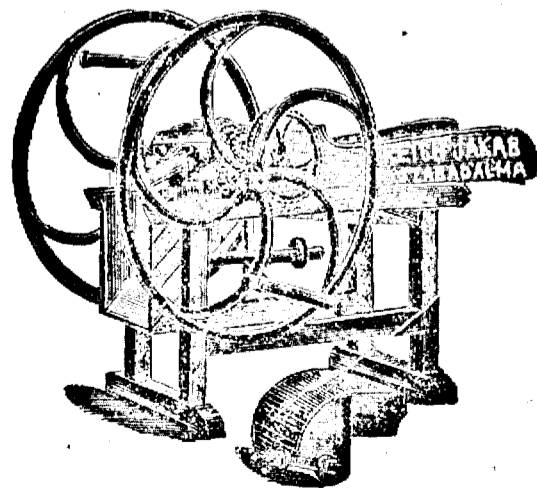
Hopp Károly

inginer arhitect tehnică

ARAD, STR. SZÉCHENYI Nr. 5.

Planuri și execuții: Pentru provedere cu apă și iluminare, precum și pentru colonii de motoare etc.

REPREZENTANȚA
fabricelor de specialitate de prima calitate.

JACOB REICH Fabrică de cumpeni decimale și de mașini economice

UJVIDÉK.

Cumpeni decimale,		văpsite galben, fără greutate:
50	100	150
24-	28-	32-
300	500	750
40-	50-	80-
Cu încuetoare dublă cu 10- coroane mai mult.		2.0 kilograme
Greutățile să socotese separat.		36- Coroane.
		1000 kilograme
		100- Coroane.

Tăietor de paie patentat cu îmbucătură 50- coroane.

Tăietoare de rând 48 cor.
Pentru călcat cu piciorul cu 5 coroane mai mult.

Virteje pentru un cal 160 cor.

Săpător de porumb foarte bun 50 de cor.

Fabric mașini de imblătit cu benzină

după brevetul propriu al meu. — Mașinele toate au fost probate și găsite bune peste așteptare. Să pot ușor manua, se poate lucra ori când cu ele; garantez pe 2 ani despre durabilitatea lor; eu singur le-am examinat; funcționează momentan fără pierdere de vreme; să poate lucra toată ziua fără control; umblă înainte și înapoi.

La cerere trimit prețuri curente despre fabricatele mele.

Cuie frig

se încălzească cu
cărbune de cărămidă prusacă

care se capătă numai în ferăria

BERTÁ TESTVÉREK

ARAD

Piața Andrásy nr. 3.

— Telefon 886. —

Tot acolo unicul magazin de grav argin-
tin „VENUS“ pentru lustruirea sobelor.

— Mare magazin de patini. —

FISCHER KÁROLY

fabricant de funii, țesături,
de site și saltele de sirmă.

Arad, József főherceg-út 8. sz.

Recomandă preparatele sule de sirmă ca: țesături de
sirmă din aramă, fier și zinc, pe care le are în deposit
mai ales pentru mori, fabrici și scopuri agricole. Afară
de acestea, recomandă sitele sale pentru Sita de ventilat
sistem Bachler. Pregătește țesături de mătase și fabrică
la îngrădit de grădini, grădini publice, curți de galițe și
păduri cu vînă, site de sirmă cu ramă de fier pentru
scopuri de lucrări de pământ, nisip, petriș, și pentru lu-
crări de mine, zidiri și grădinărit. Site la ferestre de pi-
nițe și magazine de grăunțe. Apărătoare de scintei la
ocomotive, mori și cosuri de fabrici. Somiere elastici
de oțel pentru pat pe staluri de fier și lemn, care în ori-
vinta ușurinței de a se ținea curat sunt foarte recoman-
dabile. Diferite site din păr, aramă și mătase, dobe pen-
tru tutun, site-dobe, și orice fel de obiecte și lucrări din
aceasta branșă — — cu prețuri din cele mai moderate.

Dacă vrei să cumperi
ghete bune și țuitor

pe lângă prețuri ieftine

să te adresezi la pantofarul

Gzernóczky Mihály

ARAD, str. Kossuth nr. 67

care are mare asortiment de ghete pregă-
te de el însuși.

Comanda după măsură se face prompt și ie-

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“

putere raselor de 100
lumini pe oră 3 fileri.

Becuri cu filigean pompos 10 cor.

Becuri cu filigean asimbru sau acoperământ 9 cor.

Adjustări de probă facem cu plăcere!

Unica reprezentare pentru Arad! — — — — — Numai la noi se poate căpăta!

Mare magazin de porțelan, sticle și lămpi.

Specialități de candelabre cu gaz electric și Benoid, fabricamente
pentru fier și becuri.

● MARE ASORTIMENT DE RAME. ●

Lămpi cu electricitate cu puterea raselor alor 5, 10,
16 și 32 lumini. Deschise 60 fileri. Inchise 70 fileri.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrásy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre,
îndeprindere de sticlărie (Hotelul „Pannonia“).

Nou! Magazin ieftin de haine! Nou!

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public, că pe str.
Templom nr. 15

am deschis

prăvălie de obiecte de jucării, împleti-
turi și șezături.

Recomand onor. publicului în binevoitoarea atențiune cerce-
tarea prăvăliei mele.

Cu profunda stimă:

GÁSZA SÁNDOR.

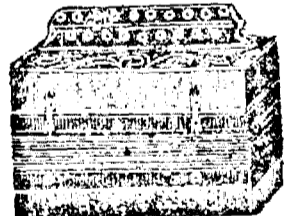
Cel mai bogat magazin pe câmpie
pentru instrumente muzicale e a lui

BRAUN JÁNOS

pregătitor de instrumente muzicale

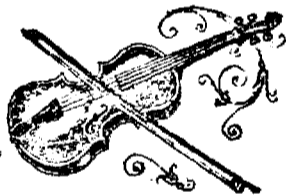
SZEGED, Strada Kárász nr. 7.

Unde se pot căpăta pe lângă prețurile cele mai moderate
cele mai bune violine, celo, gurdune, braci
(violina secund) și strune și mai
departe clarinete, harmo-
nice.

Reparări se efectuează artistic și în
modul cel mai grabnic posibil,

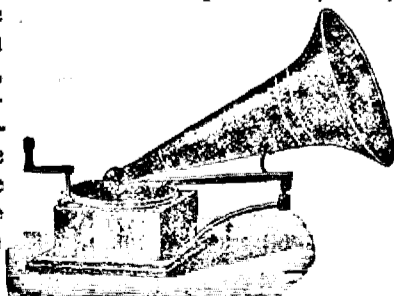
Trimitem gratuit cataloage ilustrate
în limba maghiară și ger-
mană.

Nici la o familie nu-i iertat

să lipsească gramophonul!

Prețuri foarte ieftine! Phonograful lui Edison dela 5 fl. în sus
Gramophon cu plăci dela 9 fl. în sus. Automate pentru ospătari,
dela 35 fl. în sus. Suluri plăci duble
mare asortiment. Noutăți Gramophon
suruitor! Ilustrate cu cântece și note,
bucata 20 cr. Catalog ilustrat despre Pho-
nograph, Gramophon și Automate se tri-
mite gratuit și scutită de timbru. Primesc
tot felul de plăci întrebuintate sau le
schimb după plac. Cel mai ieftin izvor de
adjustare pe acest teren în întreaga Ungaria

Tóth József,

comerciant de gramophone
Szeged, str. Könyök nr. 3.

Correspondență în orice limbă
Nouii plăci românești!

Puțin venit, mare circulație!

Nu este un cadou mai frumos decât un gramophon.

Fondat la 1898.

Fondat la 1898.

SPĂLĂTORIA DE ALBITURI

a lui

GROSZ FERENCZ

ARAD, Heim Domokos-utca 1.

Primește spre curățit cămăși, gulere manghete, haine de gală,
vesminte de dame, perdele, și haine de bal, fără var de clor și
cu prețurile cele mai ieftine.

Albite în chip admirabil și surprinzător.

Primește comande din provincia spre curățire haine și albituri.

În loc la dorință hainele se aduc de acasă și se și duc acasă
fără atare preț separat.

Pedagogi și teologi au favor de preț.

Első szegedi len-áru damast és műszövőde

Csecs Mihály

SZEGED, Tisza Lajos-körut 33.

Recomandă produsele sala proprie de in și damast,
precum: covoare, ștergare, fugare milieu și toate
cele trebuincioase pentru pat. Tot așa haine pen-
tru mireasă, precum lucruri de ajur după plac.

Prețuri moderate, serviciu prompt.

— La rugare prin epistolă mă prezint personal. —

Arangeamente de luminat Acetylén

cu baterie independentă, cu aparatul brevetat „Lux“. Desvoltătoare fără manuar, automate, sistem cu carbid .. în apă fără orice primejdie. ..

Arangeamente de lumină electrică și de transmisiuni.

Specialitate: Baterii mici independente (Eletrogene) pentru orașe, castele, hotel, mori și case private. Manuar nu este, prețuri ieftine. ..

O lampă aprinsă de 16 lumini costă pe oră 1 fil., o putere reală de cal costă 6 fil.

Motoare: de benzin, gaz, de oleu ect. pentru orice scop.

Fejér és Schmidt

BUDAPEST, Eötvös-tér 2.

NOU MOD DE VINDECARE!

Pentru vindecarea radicală

nervilor, morburilor sexuale, de piele și de sânge, dispoziții de slăbire, impotență în urma nenumăratelor succese recomandăm cu căldură institutul renumit de hydro-elektrotherapie

DR. MITZGER TIVADAR

Budapest, VI., Teréz-körut 44 (etagiul I).

Institutul, care e ne întrecut în felul său, e aranjat conform celor mai mari succese tehnice și igienice pe baza modului de vindecare epocal „Kataphorese“. Acest mod de tămăduire vindecă în cel mai scurt timp ori ce boală și asigură cea mai perfectă însănătoșare. În urma rezultatelor grabnice și sigure, solvirea onorariului pentru vindecare se face numai după însănătoșare. — La epistole răspund gratuit. — Săli de așteptare și de consultare separate, separate locuri de intrare și eșire.

Edificat
la
1888.

Schiller József

Edificat
la
1888.

Atelier de articole aurite, oglinzi și rame pentru icoane
Szeged, Petőfi Sándor sugár-út 11/a.

Primesc spre efectuare pe lângă prețurile cele mai avantajoase:

Lucruri de tot felul: Rame pentru icoane și oglinzi din lemn, făcută după plan, în modul cel mai artistic.

Auritori ce se poate spăla pe icoane vechi și noi și rame de oglinzi. Infrumșetări de sculpture, de palate, hotel, și cafenele.

Aranjament pentru biserici, pre-cum infrumșetări de altare, anvoane, baltisterie, steaguri, feșnice, catafalce, cupole, felinare, cruci și icoane.

ZIKMUND & COMP.

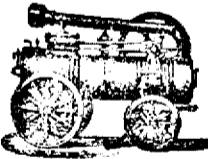
Fabrică de mașini și turnătorie de fier în UJVIDEK.

Recomandă tot felul de mașini de economie, dar mai ales mașinile sale breveteate, premiate la cele mai multe expoziții:

de semănat sistem „COLUMBUS-DRILL“ și **motoarele sale** cu gaz, petrol și benzin.

Recomandă mașinile sale

de treierat cu benzin și aburi, pluguri și tot felul de mașini agricole mari și mici.

Aranjament de mori după sistemul cel mai nou.

Trimitem preț-curente ilustrate gratis și franco.

Oltoii de vie de vândut.

Am onorul a aduce la cunoștința D-lor proprietari de vie, că până ce mai am deposit din oltoii de vie din acest an, vouă vinde oltoii frumoși cu rădăcină bogată de vie de vin și struguri confect.

Pentru substituirea butucilor uscați în urma secetei mare recomandăm mai ales oltoii de vie cu rădăcină bogată, precom și mlădițele rădăcinoasă de „Riparia-Portalis“ și „Rupestris-Monticola“.

La cerere servesc Onor. cumpărători bucuroși cu metoda cu succes a oltoilor de substituit.

În privința soiurilor și a prețurilor servește cu deslușire mai detaliată

Winkler József, producător de oltoii de vie

Telefon 410. Arad, str. Batthyányi nr. 13. Telefon 410.

Desfacere definitivă!

Cu învoirea autorităților publice
se face

desfacere Definitivă

în marele magazin

de pânză și de modă bărbătească
și femeiască a lui

Masztig Pál

ARAD

Andrássy-ut nr. 22.

Inserate se primesc cu preț ieftin!

Tipografia Geor. Nicu, Arad

OPURI și BROȘURI

Se recomandă

FOI PERIODICE

a executa următoarele:

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNĂ
dupa dorință și în culori

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

• Tot felul de lucrări tipografice •

atingătoare de această branșă

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE
dupa dorință și în culori

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

„TRIBUNA”

ARAD

Str. Deák Ferencz nr. 20

PREȚ-CURRENTURI
în orice limbă

NOTE

STATUTE • LIBELE

CIRCULARE

• Diferite tipărituri pentru bănci •

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

Comandele primite să efectuese prompt și consciincios.

CĂRȚI în COMISIUNI

Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE